

Peter Cuijpers

Is God voor ons betrouwbaar?

*'Bent U nu echt voor mij als een onbetrouwbare beek,
water dat niet betrouwbaar is.'*

Jeremia 15:18

De wenende profeet

Jeremia wordt wel de wenende profeet genoemd. De HEERE had een zware last op zijn schouders gelegd, want hij moest het zondige en afvallige volk het strafgericht van God aankondigen. Vanuit het noorden was zwaar weer op komst: Nebukadnezar, de koning van Babel, kwam eraan. Als een alles vernietigende orkaan zou hij over heel het volk en Jeruzalem trekken (Jer. 25-33). Alles zou verwoest worden; heel het land en Jeruzalem zou veranderen in puinhopen (Jer. 25:11). Vooral het boek Klaagliederen laat ons de pijn voelen die Jeremia in zijn hart voelde voor zijn volk, voor het land en vooral voor Jeruzalem, de plaats die God had uitverkoren om Zijn Naam daar te doen wonen. Maar ook in het boek Jeremia zelf komt zijn verdriet duidelijk naar voren. Keer op keer roept hij het volk op tot bekering, maar dit weigeren zij (Jer. 8:5). In plaats van naar hem te luisteren, wordt hij gesommeerd zijn mond te houden en niet langer te profeteren in de naam van de HEERE. Zo niet, dan zou hij sterven (Jer. 12:21). Met deze en nog vele andere bedreigingen had Jeremia te maken.

Als we de toestand van het volk Israël vergelijken met de christenheid in onze dagen, zien we veel overeenkomsten. Van zonde en bekering wil men niet weten. Profeten die de vinger op de zere plek leggen, zijn niet gewenst: 'Profeteer niet'. In plaats van te luisteren naar de gezonde leer, verzamelt men zichzelf leraars die het

gehoor strelen (vgl. 2 Tim. 4:3 met Jer. 6:14; 8:11; 14:13). Het oordeel staat er dan ook aan te komen (1 Petr. 4:17).

Het komende oordeel maakte Jeremia intens verdrietig: *'Tranen stromen uit mijn ogen naar beneden, nacht en dag, zonder ophouden, want de maagd, de dochter van mijn volk, is gebroken met een grote breuk, door een wond die zeer pijnlijk is'* (Jer. 14:17). Doet het ons nog verdriet om te zien wat er zich in de wereld en de christenheid afspeelt? De prediking van bekering maakt je niet populair, toch ontkomen we niet hieraan. Maar voelen we ook de pijn in ons hart als we het oordeel van God aankondigen?

De teleurgestelde profeet

Jeremia kreeg allerlei bedreigingen naar het hoofd geslingerd. En als je alleen maar met vijandschap en tegenspraak te maken krijgt, kunnen we ons goed voorstellen dat het hem allemaal teveel werd. Hij noemt zichzelf een man van onenigheid en van ruzie voor het hele land, iemand die door allen werd vervloekt (Jer. 15:10). Niet alleen zijn stadsgenoten uit Anathoth, nota bene een Levietenstad, hadden zich tegen hem gekeerd; maar ook zijn eigen familie (Jer. 11:18-23; 12:6). In Jeremia 15 zinkt Jeremia langzaam maar zeker weg in het moeras van moedeloosheid en zelfmedelijden. Maar wie neemt hem dit kwalijk? Jeremia was, evenals Elia, een mens van gelijke natuur als wij (Jak. 5:17). Je moet wel sterke benen hebben om in zulke zware omstandigheden overeind te blijven. Nee, dit nemen we Jeremia niet kwalijk, en de HEERE God ook niet!

In de verzen 15 t/m 18 lucht Jeremia zijn hart bij de HEERE. Hij roept om wraak (vs. 15), en beroept zich op zijn trouw en toewijding (vs. 16-17). Wat hij tot nu heeft gezegd is acceptabel, maar dan wordt het gevaarlijk: *'Waarom is mijn lijden er voor altijd, en is mijn wond ongeneeslijk, weigert hij te genezen?'* (vs. 18a). Jeremia gaat zich beklagen, en het antwoord op zijn 'waarom' vinden we in het tweede gedeelte van dit vers: *'Bent U nu echt voor mij als een onbetrouwbare beek, water dat niet betrouwbaar is?'* ¹

In vers 18 zegt Jeremia met zoveel woorden: 'Weet U wel waarom ik voortdurend zo'n pijn heb in mijn hart, en mijn wond zich niet laat helen? Ik voel mij bedrogen! U bent voor mij als een uitdrogende beek waarop geen staat valt te maken. U mag

¹ Anderen vertalen: 'Gij zijt mij waarlijk als een uitdrogende beek, water waarop geen staat valt te maken' (NBG).

het gerust weten: de mensen om mij heen zijn onbetrouwbaar en vallen mij tegen, maar U ook!' Zonder blikken of blozen slingert hij zijn beschuldiging in het gezicht van de HEERE, zijn God. Opstandig klaagt hij God aan. Hier passeert hij een grens die niet overschreden mag worden. Hier houdt ons begrip voor Jeremia dan ook op. Een grens overschreden? Daar is niet iedereen het mee eens. Tal van psychologen, óók christen-psychologen, zeggen: 'Goed gedaan, Jeremia. Ben je boos op God? Gooi het er maar uit. Bal je vuisten naar de hemel en vertel God maar de waarheid. Je zult zien, dat lucht op.'

'Ja maar, mens, wie bent u, dat u tegen God het woord opneemt? Zal het maaksel tot zijn Maker zeggen: Waarom...' (Rom. 9:20). Wie denken wij dat wij zijn om God ter verantwoording te roepen? Het advies van die psychologen is met één enkel woord samen te vatten: dwaasheid! We doen er dan ook beter aan om te horen wat God Zelf hierover te zeggen heeft: *'Daarom, zo zegt de HEERE: Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren, u zult vóór Mijn aangezicht gaan staan. Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat waardeloos is, zult u als Mijn mond zijn'* (vs. 19).

Het 'waarom' van Jeremia wordt beantwoord met een 'daarom' van de HEERE. Jeremia had God eens flink de waarheid gezegd, nu was God aan de beurt! De HEERE gaat met geen enkel woord in op de bittere aanklacht van Jeremia; die wordt genegeerd. Hier maakt God pijnlijk duidelijk dat Hij soeverein is. Hij laat Zich door een mens niet ter verantwoording roepen, ook niet als die Jeremia heet! Wat de profeet had gedaan, werd door de Heere hoog opgenomen: het was einde oefening voor Jeremia. En er was voor hem maar één weg terug: Bekeer je. God schrijft Zijn dienstknechten niet zomaar af. Er is voor falende dienstknechten altijd een weg terug: *'Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren.'* God had de deur voor Jeremia opengelaten, maar hij moest voortaan op zijn woorden passen. Wil je Mijn mond zijn, dan wil Ik dit soort taal niet meer horen; daar ben Ik niet van gediend!

De profeet die het volk had opgeroepen zich te bekeren, moest dus zichzelf bekeren. Laat de dominee, predikant of leraar niet denken dat hij een voorkeurspositie heeft bij God en zich meer kan veroorloven dan een ander. Integendeel, hoe meer God aan iemand heeft toevertrouwd, hoe groter de verantwoording (Jak. 3:1).

De kwetsbare profeet

Jeremia 16 begint met de woorden: *'Het woord van de HEERE kwam tot mij.'* Het was weer als vanouds, alsof er niets was gebeurd. Jeremia was met berouw tot de HEERE teruggekeerd, en God had hem in zijn profetenambt hersteld. Als Jeremia ons

niet zelf op de hoogte had gebracht van wat zich tussen hem en de HEERE had afgespeeld, had niemand iets ervan geweten. Hier zien we Jeremia als een kwetsbare profeet. Dienstknechten van God, die zich zó kwetsbaar durven op te stellen, zijn moeilijk te vinden. Hier kan menig dienstknecht dan ook een voorbeeld aan nemen. Petje af voor Jeremia. Hij heeft zijn les geleerd. Maar hebben wij ook iets ervan geleerd? We kunnen niet alles uitkramen wat op ons hart ligt, en zeker niet naar God toe!

